
[2021-1-RE](#)

Causa 2021-1-RE

(Montes Palomino c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 6-2021. Recurs d'empara

Sentència del 15 de març del 2021

BOPA núm. 36, del 24 de març del 2021

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, l'11 de gener del 2021, per la representació processal del Sr. José Luis Montes Palomino, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la inactivitat de la jurisdicció ordinària que derivaria en una presumpta vulneració del dret a un procés degut, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en els seus vessants dels drets a una decisió fonamentada en Dret i a un judici de durada raonable, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets fonamentals invocats i que requereixi a la Batllia per tal que aclareixi la situació processal actual del recurrent, tot acordant l'arxivament definitiu dels autes que l'afecten, així com l'aixecament de qualsevol de les mesures cautelars travades sobre els seus béns. Subsidiàriament, pel cas que l'arxivament no fos possible, s'insti la Batllia a prosseguir i a finalitzar la instrucció el més aviat possible. Així mateix, demana que es declari el dret del recurrent a ser indemnitzat pels danys i perjudicis derivats de la vulneració al·legada i per les despeses ocasionades, incloses les despeses d'advocat;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 18 de gener del 2021 que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, aquesta causa;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 5 de febrer del 2021, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Jean-Yves Cullet;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. Arran d'un informe de la UIFAND, al mes de juny del 2011 es van incoar diligències prèvies per un presumpte delict major de blanqueig de diners contra diverses persones.

1.2. El 26 de juliol del 2017, el Ministeri Fiscal va presentar un escrit de manifestacions en què sol·licitava a la Batllia que dictés un aute de processament contra aquestes persones investigades en aquesta causa, considerant, pel que feia al Sr. José Luis Montes Palomino, que no hi havia indicis suficients per procedir penalment contra ell.

1.3. Aquest escrit va ser traslladat al Sr. José Luis Montes Palomino el 3 d'abril del 2018.

1.4. El 28 de març del 2019, la representació processal del Sr. José Luis Montes Palomino va presentar un escrit en què sol·licitava l'arxivament de les actuacions per allò que l'afectaven, amb l'aixecament de les mesures cautelars travades en relació amb el seu patrimoni i amb la seva persona.

1.5. El 3 de febrer del 2020, el Ministeri Fiscal es va oposar a l'arxivament de la causa contra el recurrent, perquè no era el moment processal oportú, però no es va oposar a l'aixecament de les mesures cautelars que havien estat dictades contra ell.

1.6. El 13 d'agost del 2020, la representació processal del recurrent va presentar un escrit d'insistiment en què sol·licitava i reiterava el contingut del seu escrit anterior.

1.7. No havent rebut cap resposta, l'11 de gener del 2021, la representació processal del Sr. José Luis Montes Palomino va interposar un recurs d'empara contra la inactivitat de la jurisdicció ordinària que derivaria en una presumpta vulneració del dret a un procés degut, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en els seus vessants dels drets a una decisió fonamentada en Dret i a un judici de durada raonable.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- El recurrent al·lega que des de la incoació del procediment han transcorregut més de 9 anys, durant els quals s'ha trobat i es troba en una situació d'indefinió respecte de la seva situació processal, havent de suportar l'embargament de diversos vehicles de la seva propietat.

- Addueix que si no hi ha elements o indicis que permetin atribuir-li una responsabilitat penal i si el Ministeri Fiscal no ha formulat una acusació formal en contra d'ell, la via lògica seria la de declarar l'arxivament de les actuacions respecte de la seva persona, tal com preveuen els articles 42.1 b) en relació amb els articles 126 i següents del Codi de procediment penal.

- La durada de la indefinió de la seva situació processal *sine die* en la qual es troba no té cap justificació i perjudica, a més, la seva reputació professional, per aquest motiu demana que

s'esclareixi amb la major celeritat possible.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets fonamentals invocats i que requereixi a la Batllia per tal que aclareixi la situació processal actual del recurrent, tot acordant l'arxivament definitiu dels autes que l'afecten, així com l'aixecament de qualsevol de les mesures cautelars travades sobre els seus béns. Subsidiàriament, pel cas que l'arxivament no fos possible, s'insti la Batllia a prosseguir i finalitzar la instrucció el més aviat possible. Així mateix, demana que es declari el seu dret a ser indemnitzat pels danys i perjudicis derivats de la vulneració al·legada i per les despeses ocasionades, incloses les despeses d'advocat.

2.2. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal reconeix que del seu informe del 26 de juliol del 2017 es pot concloure que l'acció penal no anava dirigida contra el recurrent.

- Precisa les actuacions endegades a partir de l'informe esmentat en què es demana el processament de tres altres persones, les quals van finalitzar el 31 de desembre del 2019 mitjançant una resolució del Tribunal de Corts, en què s'ordenava a la Batllia que dictés aute de processament contra les persones implicades.

- Indica que si bé es va oposar a l'arxivament de la causa pel que feia al recurrent per motius processals, no es va oposar a l'aixecament de les mesures cautelars que l'afectaven.

- Tanmateix, destaca que s'ha de considerar la vulneració del dret del recurrent a un judici de durada raonable, atès que s'han escolat 22 mesos aproximadament entre la petició del recurrent i l'actualitat.

- Evoca la situació sanitària i les seves conseqüències generals en relació amb els terminis processals, sense pretendre que aquesta situació pugui justificar la situació del recurrent. Destaca igualment les dificultats estructurals derivades de la manca de mitjans de l'Administració de Justícia, i cita la jurisprudència constitucional en aquesta matèria.

- Ara bé, també considera que no han de prosperar les peticions del recurrent respecte de l'aixecament de les mesures cautelars que l'afecten, ni l'arxivament de la causa, sinó que el Tribunal Constitucional ha d'ordenar únicament a la Batllia que resolgui aquestes peticions en la major brevetat possible.

- Per aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que estimi parcialment aquest recurs d'empara.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. L'únic objecte d'aquest recurs d'empara rau en la inactivitat de la Batllia en una causa pendent constitutiva d'una vulneració del dret a un judici de durada raonable.

3.2. El dret a un procés de durada raonable és una garantia fonamental del dret a un procés degut que deriva de l'article 10 de la Constitució.

3.3. En aquesta causa els arguments del recurrent i els del Ministeri Fiscals són convergents, perquè és incontestable que des del 26 de juliol del 2017, el recurrent podia considerar de manera legítima que l'acció penal no anava dirigida en contra d'ell.

3.4. Si bé sembla que el procediment va prosseguir respecte dels altres inculpats, el recurrent es va trobar en una situació d'indefinió durant més de 3 anys, sense obtenir cap resposta a les seves pretensions durant aquest mateix període, termini que res permet justificar.

3.5. Per consegüent, aquest Tribunal considera que s'han vulnerat els drets del recurrent a un procés degut i a un judici de durada raonable, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

3.6. D'acord amb la seva jurisprudència més habitual, aquest Tribunal considera que en el marc d'una vulneració del dret a un judici de durada raonable, en principi, no ha de substituir-se a la jurisdicció ordinària, la qual és competent per declarar l'arxivament de la causa i l'aixecament de les mesures cautelars. Allò que aquest Tribunal ha d'ordenar és que l'òrgan judicial que hagi de pronunciar-se ho faci dins la major brevetat possible. No obstant això, convé declarar que el recurrent té dret a ser indemnitzat pels perjudicis que la demora constatada li hauria ocasionat.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Estimar el recurs d'empara interposat per la representació processal del Sr. José Luis Montes Palomino.
2. Declarar que s'ha vulnerat el seu dret fonamental a un procés degut de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.
3. Declarar que el recurrent té dret a ser indemnitzat pels perjudicis soferts.
4. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal de recurrent, al president de la Batllia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 15 de març del 2021.

Josep-D. Guàrdia Canela
President

Jean-Yves Caullet
Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat

Dominique Rousseau
Magistrat